

Huvudöverenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg

Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm

Förord

Stockholms läns befolkning har vuxit under lång tid. Med fler invånare och en förändrad demografi har behov av vård och omsorg ökat, särskilt för äldre med komplexa vårdbehov. Som invånare förväntar vi oss en tillgänglig och nära vård med god kvalitet som fungerar sömlöst mellan olika aktörer. Kommunerna och regionen har efter många års gemensamt arbete en bra grund för samarbete. Med denna övergripande överenskommelse om samverkan för hälsa, vård och omsorg förstärker vi det goda samarbetet ytterligare.

Huvudöverenskommelsen är en viktig signal till såväl beslutsfattare som vårdens och omsorgens medarbetare att tillsammans kan vi mer, och vi kan bättre. Därför organiserar vi vårt gemensamma arbete ännu tydligare. Vårt gemensamma mål är att alltid sträva efter en jämlik vård där resurser används på bästa sätt så för att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg, samt att befolkningens hälsa ska öka.

Vårdens och omsorgens medarbetare kommer från olika verksamheter, har olika uppdrag och ibland olika yrkestraditioner, men möter samma patienter och brukare med samma önskan om stöd, vård och omsorg utan försvårande gränser. Denna huvudöverenskommelse ska vara en bas för en fortlöpande dialog om hur vi bäst bidrar till varandras utveckling och hur vi skapar nytta och mervärde för alla invånare i Stockholms län.

Désirée Pethrus
Ordförande för Region Stockholm i VIS

Martina Mossberg
Ordförande för kommunerna i Stockholms län i VIS

Stockholm 2021-09-06

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Box 6909, 102 39 Stockholm
Telefon 08-123 132 00
Vardgivarguiden.se

Storsthlm

Box 38145, 100 64 Stockholm
Telefon 08-615 94 00
Storsthlm.se

1. Innehåll

1	Överenskommelsens bakgrund, parter och syfte	4
1.1	Inledning	4
1.2	Syfte med överenskommelsen	4
1.3	Avsiktsförklaring	4
1.4	Benämning av parter	4
2	Övergripande mål och målgrupper för samverkan	5
2.1	Övergripande mål	5
2.2	Målgrupper	5
2.3	Det lagreglerade ansvaret	5
3	Riktlinje för länsövergripande samverkan	5
4	Organisation för samverkan	5
4.1	Politisk styrgrupp, Vård i Samverkan (VIS)	6
4.2	Tjänstemannastyrgrupp, Sammanhållen vård och omsorg	6
4.3	Samrådsgrupper för prioriterade målgrupper och sakområden	6
4.4	Delregional samverkan	7
4.5	Lokal samverkan	7
4.6	Sekretariat och arbetsgrupper	7
4.7	Digital portal	7
5	Länsgemensamma samverkansöverenskommelser och dokument inom sakområden	7
6	Uppföljning av länsövergripande samverkan	8
7	Allmänt om överenskommelsen	8
7.1	Eskaleringstrappa vid oenigheter	8
7.2	Ikraftträdande och upphörande	9
7.3	Parter	9

1 Överenskommelsens bakgrund, parter och syfte

1.1 Inledning

Kommunernas och regionernas ansvar och uppgifter är till stor del lagstyrda. För huvudmännen finns också en lagstadgad skyldighet att samarbeta när den enskilde är i behov av insatser från både kommun och region.

För att underlätta insatser där både kommuner och regionen är inblandade, finns idag ett stort antal länsövergripande överenskommelser. Det har dock saknats en huvudöverenskommelse mellan kommunerna och regionen gällande hälsa, vård och omsorg. En sådan överenskommelse behövs för att främja samverkan och skapa förutsättningar för att huvudmännen ska kunna erbjuda sammanhållna och samordnade insatser på bästa sätt.

Denna överenskommelse ska ge parterna en tydlig utgångspunkt och gemensamma principer för hur samverkan ska bedrivas och följas upp på olika nivåer mellan tjänstemän och politiker. Överenskommelsen bygger till stor del vidare på de arbetssätt och samverkansformer som hittills fungerat väl. Den skapar samtidigt förutsättningar för fortsatt utveckling och förändring av samverkan mellan parterna. Till huvudöverenskommelsen finns en riktlinje som kan ändras i takt med att arbetssätten utvecklas.

Hälso- och sjukvård och omsorg behöver utgå ifrån och bedrivas tillsammans med den enskilde. Vården och omsorgen ska utgå ifrån bästa tillgängliga kunskap. Det förebyggande arbetet är viktigt både för att förbättra hälsan i befolkningen och för att det är kostnadseffektivt. Tillgången på arbetskraft och rätt kompetens inom vård och omsorg är en utmaning som behöver mötas på flera sätt. Vårt gemensamma utvecklingsarbete ska ske med stöd av digitalisering för att bidra till effektiva lösningar, nya arbetssätt och nya sätt att kommunicera, som i sin tur frigör resurser.

1.2 Syfte med överenskommelsen

Överenskommelsens syfte är att skapa bättre förutsättningar för samarbete mellan parternas verksamheter och därmed bidra till det övergripande målet för samverkan. Överenskommelsen reglerar därför principer och former för samverkan mellan kommunerna och regionen och på en övergripande nivå.

1.3 Avsiktsförklaring

Överenskommelsens parter samverkar för att utveckla och prioritera det som är bäst för brukaren/patienten och för invånarna i hela Stockholms län.

1.4 Benämning av parter

Överenskommelsens parter är Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län, inklusive Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje. Se vilka kommuner som ingår under "Parter".

Kommunerna kallas gemensamt "kommunerna" och var för sig "kommun". Region Stockholm kallas "regionen". Kommunerna och regionen gemensamt kallas "parterna". Kommunerna samarbetar i strategiska frågor genom organisationen Storsthlm, ett förbund som ägs och styrs av länets 26 kommuner och Storsthlms strategiska nätverk för socialtjänst.

Om regionen eller kommunen tecknar avtal med någon annan part och överläter uppgifter de har ansvar för, ska denna överenskommelse tillämpas. Respektive part ska ansvara för att överenskommelsen är bindande för och gälla eventuella underleverantörer.

2 Övergripande mål och målgrupper för samverkan

2.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med samverkan mellan regionen och kommunerna är att den enskilde ska få en god, sömlös och personcentrerad vård och omsorg, samt att befolkningens hälsa ska förbättras.

Det ska ske på ett samordnat, jämlikt och kostnadseffektivt sätt för invånarna i Stockholms län.

2.2 Målgrupper

Målgrupperna är patienter och brukare, inklusive barn och unga, med behov av sammanhållna insatser från båda huvudmännen.

2.3 Det lagreglerade ansvaret

Huvudmännens respektive ansvar är reglerat i olika lagar och föreskrifter. Därutöver är det även reglerat i lag att huvudmännen ska samverka med varandra. Det är till exempel följande lagar:

- Hälso- och sjukvårdslagen
- Tandvårdslagen
- Socialtjänstlagen
- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga
- Lagen om vård av missbrukare i vissa fall
- Lag om samverkan vid utskrivning från slutenvård
- Lagen om psykiatrisk tvångsvård

Överenskommelsen utgår ifrån att parterna tar sitt ansvar enligt nuvarande och kommande lagkrav.

3 Riktlinje för länsövergripande samverkan

Till huvudöverenskommelsen finns en riktlinje för länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg. Den beskriver bland annat organisation, processer och arbetssätt kring samverkan.

Tjänstemannastyrgruppen Sammanhållen vård och omsorg beslutar om revideringar av riktlinjen och gällande riktlinje publiceras i den digitala portalen som förvaltas av Storsthlm. Parterna ska följa riktlinjen.

4 Organisation för samverkan

Samverkan sker på flera olika nivåer och mellan ett stort antal aktörer i länet. Det är enbart den övergripande organisationen för samverkan som fastställs genom denna överenskommelse.

Organisationen för länsövergripande samverkan beskrivs i riktlinjen till huvudöverenskommelsen.

Huvudöverenskommelsen avser ordinarie samverkan, vid kris gäller andra samverkansformer. Övergripande samverkan vid kris finns beskriven i regionens plan för krisberedskap. Relevanta länsaktörer har tillsammans utvecklat modellen *En trygg, säker och störningsfri region*.

4.1 Politisk styrgrupp, Vård i Samverkan (VIS)

Kommunerna, har genom Storsthlm's styrelse, och hälso- och sjukvårdsnämnden i regionen en politisk styrgrupp Vård i samverkan, VIS. Styrgruppen leder den strategiska inriktningen för länsövergripande samverkan och bereder ärenden inför beslut i respektive organisation i frågor som rör hälsa, vård och omsorg.

4.2 Tjänstemannastyrgrupp, Sammanhållen vård och omsorg

Kopplat till VIS finns en tjänstemannastyrgrupp för sammanhållen vård och omsorg i länet. Tjänstemannastyrgruppen består av representanter från regionen, kommunerna samt Storsthlm. Kommunernas representanter utses av Storsthlm's strategiska nätverk för socialtjänst.

Tjänstemannastyrgruppen bereder ärenden till VIS. Tjänstemannastyrgruppen beslutar om riktlinjer för operativ samverkan i länet, samverkansformer och processer för framtagande och förvaltning av överenskommelser samt uppföljning av samverkansöverenskommelserna. Dessa beslut ska vara förankrade hos respektive part.

Tjänstemannastyrgruppen beslutar om revideringar av riktlinjen för länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg som bland annat beskriver organisation, processer och arbetssätt.

4.3 Samrådsgrupper för prioriterade målgrupper och sakområden

Till stöd för tjänstemannastyrgruppen Sammanhållen vård och omsorg ska det finnas samrådsgrupper för prioriterade målgrupper och sakområden. Varje samrådsgrupp ska ha ett tydligt uppdrag som beslutas av tjänstemannastyrgruppen. Tjänstemannastyrgruppen utser representanter i samrådsgrupper och arbetsgrupper från regionen, kommunerna och vid behov från utförarverksamheter och andra aktörer, exempelvis patient-, brukar- och anhörigorganisationer. Samrådsgrupperna ska ha den kompetens som krävs för uppdraget.

Samrådsgrupperna ansvarar för att, inom sina sakområden, utarbeta och förvalta samverkansöverenskommelser, följa upp dem och rapportera till tjänstemannastyrgruppen.

Samrådsgrupperna har även uppdrag som rör kunskapsstyrning, framtagande och revidering av kunskaps- och beslutsstöd som rör samverkan.

Information om samrådsgrupperna och deras uppdrag finns i den digitala portalen som förvaltas av Storsthlm (paragraf 4.7).

4.4 Delregional samverkan

Förtroendevalda inom regionen respektive kommunerna och stadsdelar i Stockholms stad träffas delregionalt för informationsutbyte och dialog kring frågor som berör båda huvudmännen i regionens regi. På tjänstemannanivå finns en motsvarande struktur för samverkan som organisationen för den politiska samverkan.

4.5 Lokal samverkan

På lokal nivå sker samverkan mellan utförare i vården och verksamheter som kommunerna är huvudman för. Den lokala samverkan kring hälsa, vård och omsorg ska ske i enlighet med det övergripande målet för huvudöverenskommelsen och utifrån parternas lagstadgade ansvarsområden och uppdrag.

Regionen ansvarar för att det finns en utsedd vårdcentral med samordnande ansvar för samverkan i varje kommun och stadsdel i Stockholms stad. Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO), som är en nämnd under regionfullmäktige, har i uppdrag att stödja och vägleda de samordnande vårdcentralerna.

Respektive kommun ansvarar för att utse en samordnande funktion för samverkan kring hälso- och sjukvård och omsorg. Kommunens samordnande funktion ska vara en länk för samverkansaktörer in till kommunens berörda verksamheter, inklusive utförarverksamhet i privat regi samt delta i lokal samverkan. Storsthlm erbjuder kommunerna länsövergripande samordnande stöd.

Respektive uppdrag inom ramen för lokal samverkan beskrivs i riktlinjen.

4.6 Sekretariat och arbetsgrupper

Som stöd i sitt arbete har VIS och tjänstemannastyrgruppen Sammanhållen vård och omsorg ett sammanhållande sekretariat bestående av ordinarie resurser från regionen och kommunerna genom Storsthlm.

Vid behov skapas arbetsgrupper, exempelvis vid framtagande av överenskommelser och uppföljning av dessa. Arbetsgrupperna beslutas av tjänstemannastyrgruppen Sammanhållen vård och omsorg.

4.7 Digital portal

Storsthlms webbplats www.storsthlm.se fungerar som digital portal för samverkan mellan kommunerna och regionen.

Där beskrivs samverkansorganisationen, uppdrag och kontaktuppgifter för samverkansgrupper för de olika sakområdena.

I portalen publiceras även gällande riktlinje för länsövergripande samverkan kring hälsa vård och omsorg, överenskommelser för olika sakområden och gemensamma rutiner.

Storsthlm och Region Stockholm har ett gemensamt ansvar för att utveckla portalen. Storsthlm ansvarar för att uppgifterna i den digitala portalen är aktuella. Regionen länkar till portalen från aktuella sidor på sll.se, exempelvis www.vardgivarguiden.se.

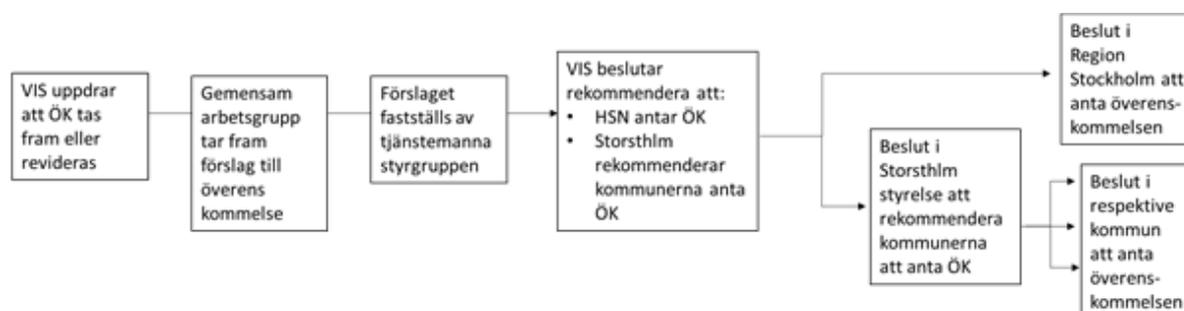
5 Länsgemensamma samverkansöverenskommelser och dokument inom sakområden

Samverkansöverenskommelser och därtill kopplade riktlinjer, rutiner och anvisningar är viktiga för att medarbetare i vården och de kommunala verksamheterna ska ha goda förutsättningar för att samarbeta kring den enskilde.

Hälso- och sjukvårdslagen (16 kap. 3 §) och socialtjänstlagen (5 kap. 1 a §, 8a § och 9a §) reglerar att region och kommun ska ingå överenskommelser om samarbete kring vissa målgrupper.

Därtill har regionen och kommunerna slutit överenskommelser på ytterligare områden.

VIS beslutar om gemensamma överenskommelser och rekommenderar sedan huvudmännen att anta dessa överenskommelser så att de blir gällande.

Inom regionen respektive Storsthlm finns dokumenterat hur den gemensamma och den egna processen ser ut för framtagande/revidering och beslut av länsövergripande samverkansöverenskommelser.

Utarbetandet av samverkansdokument ska följa beslutade mallar och vara en gemensam process mellan parterna.

Länsgemensamma riktlinjer ska följas av parterna. Dessa beslutas av tjänstemannastyrgruppen Sammanhållen vård och omsorg.

Lokala rutiner ska utgå ifrån de länsövergripande överenskommelserna och tas fram mellan de lokala parterna.

Samtliga länsgemensamma samverkansdokument ska vara publicerade i den digitala portalen www.storsthlm.se

6 Uppföljning av länsövergripande samverkan

Dialog ska årligen ske mellan parterna angående hur väl huvudöverenskommelsen bidrar till de övergripande målen för samverkan. Dialogen ska bidra till gemensam analys och utveckling av samverkan mellan parterna.

Därtill har parterna gemensamt ansvar för att överenskommelser inom sakområdena regelbundet följs upp. Uppföljning ska ske gemensamt, samordnat och sammanställas och rapporteras till VIS.

Inför varje kalenderår fattar tjänstemannastyrgruppen Sammanhållen vård och omsorg beslut om prioriteringar vad gäller uppföljningar av länsgemensamma överenskommelser.

Uppföljning av samverkan beskrivs i riktlinjen för länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg.

7 Allmänt om överenskommelsen

7.1 Eskaleringstrappa vid oenigheter

Vid eventuell oenighet ska alltid överenskommelsens syfte och gemensamma målsättning vara vägledande. Vid oenighet om tolkning av överenskommelsen eller parts eventuella avsteg från åtaganden i överenskommelsen ska eskaleringstrappan nedan följas. (Avsteg eller oenighet avseende enskilda överenskommelser ska lösas enligt liknande eskaleringstrappa i respektive överenskommelse.)

1. Avsteg från åtagande eller oenighet om tolkning ska i första hand lösas av parterna på lokal nivå i kommunen och regionen, såvida dessa inte är av en sådan principiell karaktär att det kan antas påverka andra parter.
2. I det fall en fråga inte kan lösas lokalt, ska frågan hanteras av regionens och kommunernas gemensamma tjänstemannastyrgrupp Sammanhållen vård och omsorg.
3. Ytterst hanteras avsteg från åtagande eller oenighet av den politiska styrgruppen VIS som har tolkningsföreträdare gällande överenskommelsen.

7.2 Ikraftträdande och upphörande

Överenskommelsen börjar gälla 2022-07-01 eller efter att samtliga parter har beslutat att anta överenskommelsen. Överenskommelsen gäller därefter tills vidare.

Överenskommelsen kan sägas upp med en uppsägningstid om tjugofyra (24) månader. Om en kommun säger upp överenskommelsen behöver övriga parter ta ställning till om överenskommelsen ska fortsätta att gälla för resterande parter.

VIS beslutar om eventuella revidering av överenskommelsen. Reviderad överenskommelse börjar gälla tidigast tre månader efter att den omförhandlade överenskommelsen godkänts av parterna.

7.3 Parter

Region Stockholm
Botkyrka kommun
Danderyds kommun
Ekerö kommun
Haninge kommun
Huddinge kommun
Järfälla kommun
Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje
Lidingö stad
Nacka kommun
Norrtälje kommun
Nykvarns kommun
Nynäshamns kommun
Salems kommun
Sigtuna kommun
Sollentuna kommun
Solna stad
Stockholms stad
Sundbybergs stad
Södertälje kommun
Tyresö kommun
Täby kommun
Upplands-Bro kommun
Upplands Väsby kommun
Vallentuna kommun
Vaxholms stad
Värmdö kommun
Österåker kommun